

+

Onzen lieven Meester en Bestuurder
op Zijner Waarsdag.
Gelezen ter Aanschouwe Lettergilde,
in de zitting met gesloten deuren op 2^{en} April, 1876.

Eerwuerde Heer Bestuurder,

Wij en mogen niet nalaten uwe fette te
vieren in deze onze zale, als leden der lettergilde,
want wij zijn u veel verbuldigd.

Deze onze gilde was vervallen en knijnde reeds
jaren lang. "E is gij die ze hebt doen herleven
en bloeien, of beter gij hebt er eene nieuwe ge-
sticht. De lettergilde van nu en is deze van eer-
tijds niet; men vergelijke de jaarboeken. Deze
heeft een ander wezen, een ander leven, een ander
doel, een ander streven, een ander werk. Alles
is er nieuw en jong, vol moed en kracht, en
weert hem, en streeft onder u^{en} bett^{er} naar een
doel dat wij kennen en waar elkendeen van
ons uit het diepste zijner ziele naar verlangt.

Hier leeren wij mannen worden; hier
ontwikkelen al de vruchten onzer ziele. Ons
verstand leert wijt en machtig vatten en
onthouden, zoeken en doorgronden, dorst hebben
naar orde en waarheid. Hier ontwikkelen
wij de ingeboren schuypingstraecht, en leeren

het geschaapen beeld met liefde in de ziel dra-
gen en voeden. Hier leert onze ziel zien, en
opentstaan voor de schoonheden van Gods wer-
ken, en als een spiegel zijn waan de blau-
we gekleurde Hemel in spiegelt, en het groe-
ne veld, en de edele zonne, en de droomen-
de maan in den nacht, en geheel de scep-
ping, grootse en schoon, en beeld van Gods
volmachtbeden. Hier leeren wij hoe het niet
en betraamt dat een mensch, een jonckeling,
wandele door de velden, nevens de beke, ne-
vens den zwijngenden zingenden bosch, on-
der den diepen blauwen hemel, en niet ver-
rukt en zij bij het lied der stijgende vogels,
en het lied van 't klappende water, en
het klagenende riet en de ruischende knui-
nen, en niet drombre en zij van de har-
monij der velden, vol erkentnisse en liefde
tot hem die dit alles schieps, de schoonheid
der schoonheden en het Voorbeeld der Voorbeel-
den.

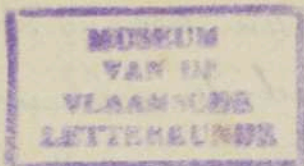
Hier leeren wij beminnen, bewonderen en
verstaen het werk der edele Kunst, de tolk der
schoonheid; en deze vereenen die God op de we-
reld zond tot deze vertolking gezalft, de « konin-
gen,» de « reuzen,» die wij rijzen zien, hier end
daar langst de bane der eeuwen, ontzaggelijk
grootse, 't hoofd in de wolken, en voor duwelke

de eeuwen voorbijgaande, elkene op hare beurt
blijft en « toe » zegt.

Hier leeren wij één zijn, en 't Ware en 't
Goede en 't Schoone als één aanzien, en geheel
waer wij naar trachten, moeten en streven, door
gelijks, met al de krachten van ons wezen, al-
tijd voort, door regen en zonneschijn, en storm
en ongeweerde, dwarsch door alles, als zijnde dat
onze wet, ons geluk, de vrede en de zaligheid,
onzer oneindige onsterfelijke ziel.

Alzoo leeren wij hier mannen worden, en
oefenen het werk der jeugd. Maar 't en is
niet al: wij zijn niet alleen jongelingen,
maar vlaamsche jongelingen, jongens van
Vlaanderen. (Over eenige jaren en had dit
in sprekers gedacht niet gekomen, en,
komt het nu in mijn gedacht, en spreek
ik hiervan, het is aan u, Mijnheer, dat
ik het verschuldigd ben.) Ja wij leeren hier
in der waarheid Vlaamsche jongens zijn,
leeren Vlaamsche jongens zijn, want wij
moeten het leeren; wij, de eenigste van heel
de wereld moeten, als volk, leeren zijn wat
wij zijn. O de zieke die pas uit den zetel is
opgestaan, waarin men hem vervoerde, te
midden de kuddens, traagzaam en voorzich-
tig, opdat hij wat lucht had geschept, de
zieke moet ook wederom leeren gaan. Hij is

jongeling nochtans; krachtig was zijn lijf, het kuis-
der krachtig edele ziel. Maar de ziekte is gekomen,
bleef en werd, en heeft hem op het bedde geveld,
het lijf vol lijden en het hoofd vol ijdelheden
hoortsen. En als de hoortsen verdwenen zijn, ligt
hij daar, flauw, maelskloos, ontzenuwd, en zoo
bromt het dat hij nu wanhelend en stronkelend
leert gaan, hij die een jongeling is, en zijn lijf op
zijne beenen leert stutten. Zoo zijn wij ook. Opa
krachtig was het Vlaamsche volk. Hij hadden
het bevochten, maar in den strijd reed het,
Groottek en ontzaggeijk lijk een reus, en zwaai-
de het wapen en velde en verpletterde. En
dan hebben zij de zweerden gedoken, en zijn
gekomen met den grimlachs op de lippen en
den vergiftigen beker in de hand. En de
Klaming, engeloes en zonder kwaad verwoe-
den, omdat hij noch befaard noch veinger
was, heeft gedronken, en het vergif is zijne
aders binnegestroomd gemengeld met het le-
vend gezonde bloed. En hij is gevallen, ziek en
stervend. Zijne krachtige natuur heeft ge-
worsteld en het doodend vergif overwonnen; Maar
nu is hij flauw en heeft de hulpe die de jon-
geling nootig heeft als hij pas de ziekte ont-
snaapt is. Bewel die hulpe en dien bijstand
dien wij doodnoodig hebben (biedt gij ons, gij
vriend en leerling en waardige opvolger van

21485

Gezelle, Gezelle onzen dichter, Gezelle die ze gelasterd en verbannen hebben, Gezelle de man der Vlaamsche jeugd, Gezelle die hier nog levend is in dit ons gestielote, en wiens naam als men hem uitsprecht, de gewelven en de oude gangen doet trillen ~~doet~~ en aelstèzingen, gij zijt zijn opvolger hier, gij doet zijn werk en deelt in de liefde die men hem toedraagt.)

En 't en is niet al. Hier komen wij ons woord en stemme winnen om te zeggen wat wij zijn en wat wij willen, hier leeren wij ons gevoel zingen, ons gedacht drukken en prenten in ijzer en staal, of het doen donderen door eene zaal dat het krachtig in de herten wedergalme. Hier leeren wij ons gedacht, op den stond zelve dat het valt en glanst in de ziel, vluchtig lijk de weerlicht, vaste grijpen, het doen bloeien en groeiën reekstuit, en, rechtstaande, het mededeelen met het schilderende zingende woord.

En 't en is nog niet al. Hier leeren wij nog voor ons eigen niet te leven, maar te bakken integendeel om, naar uw voorbeeld, Meijnheer, wat wij ontvangen en gewonnen hebben mede te deelen aan andere. Hier leeren wij verlangen om iets in de wereld te

zijn, om er onze stemme te laten hooren, de
leerende stemme van ons woord, de wekkende
stemme van ons leven. Hier leeren wij be-
ken om mede te strijden in den strijd der
negentiende eeuw, het pijnlijk maar
krachtig streven naar dit nog ongenoemde
en groot en schoon. ~~Is~~ Is dat onze nako-
melingen zullen winnen ~~en~~ bezitten. Hier
leeren wij in 't bezondere wat ons deel in den
strijd zal zijn, waar onze standplaats is, rond
welke van wij, wij moeten strijden, en dat
ons de gouden van wacht met den zwarten
Schlauerwaart; de van die, in den lande van
Overzee, wapperde boven 't gewoel der knielende
Sarracenen, daar waar Robrecht van Vlaan-
deren vocht en de ongheristenen sloeg en rond
hem veldde, lijk en maer de guldene aren;
de van die de sombere scharen groetten, als
zij, door den priester gezegend, in den vroegen
morgen, door nevel en smoor, 't hert vol
moed en woede tot der dood, eene voor eene
voorbijtoogen, met hunne bogen en slingers,
hunne blanke bijlen en scherpe goedendags,
in de velden van Gueninghen; de van die
de martelaars groetten in 't gedacht, die
klommen op 't schavot om hunne getrouwe-
igheid aan den wettigen paus; die van
die viel, verraden en verlaten rond den avond

na den slag, en gescheurd wierd onder de dra-
vende peerdepoaten, en door de vechtende scharen
vertrappeld, wierd in het slijk, jaren en jaren
lang; maar die nu, hooge opgetogen, al ziet
men er nog de schreuren, wederom prijkt en
glanst, wapperende boven de hoofden der jonge
scharen, die, belachen en bespot en gelasterd, moe-
dig strijdt, door priesterd aangevoerd, tegen 't
vreemde, tegen 't verbasterde, en tegen de
valsche Solauwacarts wiens vaders den leeuw
verhoekten; ons wacht die vane, ons wacht
die strijd. De vlaamsche beweging heette men
hem, als het nog maar een beweging was,
het bewegen en roemen der scharen in
het wijde veld voor dat de slag begint; en
die naam is ongelukkiglijk bijgebleven, al
is 't dat de name van Kramp nu beter
passen zou, de vlaamsche Kramp, de Kramp
om het oude Vlaanderen, ^{of ziele lieve Vlaanderen,} ons heilig Vlaande-
ren, wederom te doen rijzen en stijgen, glan-
zend en glorierijk, lijk in het blij verleden.

Dat heert gij ons hier, Mijnheer; wij be-
danken u, en gij weet of die bedankt-u uit
onze berten komt, gij weet of wij u beminnen
vol erhentenisse; gij hebt het ons gezegd, gij
en twijfelt er niet aan, en gij doet wel: in der
waarheid, gelijk ik reeds gezegd hebbe, gij die
het werk van Gezelle deelt, gij deelt in de

bewondering en de liefde die alle vlaamsche
student voor hem in het diepste zijns herten
draagt.

Uwe lessen aanhooren en in onze zielen bewa-
ren, uwe lessen volgen en uwen raad doen, dat
is onze wille; en onze werck is van later, el-
kendeur volgens zijnen staat, uw werk te kun-
nen ondernemen, krachtig en kloekmoedig
door uwe lessen gevormd; en, nog altijd met
u aan 't hoofd, vooruit te stappen, bijl in
de hand, den vlaamschen kreet in den mond,
lijc nu broederlijk en eensgezind, fel strij-
dende rondom de gouden vane met den
zwarten Kelauwaart.

Lettergilde van het h. l. v. Rouselara
Sint Hugo'dag, 1876,

Albrecht Roedenbaeck.
(rhetorika.)